

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
תשע"ז - 2017

שם הקורס: **הפריפריה כותבת ומספרת בחזרה – סיפורת שכונות ועיירות פיתוח**
The Periphery Writes Back – Literature of Israeli Slums and Small Towns

מס' קורס: _____ (סמינר ב"א סמסטרים א' ו-ב')

שם המרצה: פרופ' אילנה רוזן

מטרת הקורס היא להכיר את הספרות מסוגים שונים, כולל כתובה, תיעודית ועממית (ולעתים גם יצירה קולנועית או טלוויזיונית) על המקום והמרחב של שכונות ועיירות שהוקמו בשנות הראשית של מדינת ישראל. במשך עשורים מקומות אלה נתפסו במחקר ובתרבות כשוליים וזנוחים אך בשנים האחרונות ניכר כי אנשי המקומות הללו, לצד טענותיהם כלפי ממסדים שונים, גם שואפים "למרכז" את מקומם ואת עצמם מן המקום השולי. הסמינר יתחקה אחרי תהליכים אלה באמצעות קריאת ספרות שכונות ועיירות מגוונת, מחקרים על יצירה זו ויצירות קולנוע וטלוויזיה.

נגישות לחומרי הסמינר

כל חומרי הסמינר, מחקרים, סיפורים והדרכה מתודולוגית, יימצאו באתר הקורס ב"מודל" ויהיו זמינים למשתתפי הסמינר. לקראת כתיבת עבודת הסמינר, יש להיוועץ במיוחד בסילבוס קרוס המתודולוגיה לשנה ב', "איך לכתוב עבודת מחקר", על מנת לעמוד בדרישות העבודה.

דרישות והרכב ציון הקורס

נוכחות ב-75% מן השיעורים, הבאת חומרים, קריאתם ומוכנות לדיון עליהם בשיעורים.
רפרט על מאמר מתוך חומרי הסמינר, להגשה עד השיעור שבו נדון במאמר: 15% מן הציון הסופי
תכנית לעבודת סמינר שיש להגיש פעמיים, לקראת (עד סוף חודש מרץ) וביחד עם עבודת הסמינר: 5% מן הציון הסופי

עבודת סמינר: 80% מן הציון הסופי

פרשיות לימוד

1. רקע היסטורי, גיאוגרפי ודמוגרפי ליצירת שכונות ועיירות בישראל

זאב זיון, "ראשיתן של עיירות הפיתוח בדרום"

שילר, "ערי הנגב כיום"

טרואן, "תכנון העיר החדשה"

אפרת, "עיירות הפיתוח בישראל"

2. רשמי ביקור/שהייה בעיירות ביצירת גרינברג וגור

עפרה גרינברג, מתוך הזמנה לעיירת פיתוח

בתיא גור, מתוך מכביש הרעב שמאלה

3. מחקרי ספרות ותרבות על שכונות ועיירות

פנינה מוצפי-האלר, "דתיות, מגדר ומעמד בעיר המדברית", בתוך מערכולת הזהויות בישראל בעריכת

יוסי יונה ויהודה גודמן, עמ' 316-345, זמין לקריאה למנוי הספרייה האוניברסיטאית

פנינה מוצפי-האלר, "אשכנזייה שנשבתה" בתוך אישה ממזרח אישה במזרח

אסתר מאיר גליצנשטיין, "מנהיגות מזרחיות בעיירות הפיתוח"

ארז צפדיה, "מרוסיה באהבה"

מירב אהרון, "כלוב הברזל של האתניות"

אורנה בלומן, "חיי נשים בפרברים"

רייכנר, "התיישבות קבוצות אידיאולוגיות בעיירות"

4. קריאות מרחביות במקומות

ג'וליה ליפהארדט ושות', מבוא ל-*Jewish Topographies*

עודד מנדה לוי, "משכונה לטקסט"

5. אנשי שכונות ועיירות כותבים ומדברים בחזרה במגוון סוגות ונימות

אמנון זעיר (רודי) על ראשוני ירוחם

יעל זילברמן, "סינדרלה בצבע אחר" (ברקע: מאמר באנגלית של זילברמן על נוסטלגיה, נשים ועיר)

שרה שילה, מתוך שום גמדים לא יבואו

חנוך ברטוב, מתוך שש כנפיים לאחד

שרית ישי לוי, מתוך מלכת היופי של ירושלים

חיים סבתו מתוך בואי הרוח

דודו בוסי, 4 סיפורים מתוך בסמטאות

דודו בוסי, מתוך הירח ירוק בוואדי